

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

IES A SANGRIÑA
Paseo de Portugal, 21
Teléf. 886 11 00 60 FAX: 886 11 00 64
[Correo-e ies.sangrina@edu.xunta.es](mailto:ies.sangrina@edu.xunta.es)

PLAN IGUALDADE IES A SANGRIÑA CURSO 2019-20

1. Introducción

Educación é proporcionar unha formación integral que permita a nenos e nenas, mozos e mozas unha formación plena e que axude a configurar a súa identidade, así como construír unha concepción da realidade que integre á súa vez o coñecemento e a súa valoración ética e moral. Coeducación implica educar sen diferenciar as mensaxes en función do sexo. A coeducación é un estilo educativo, un proceso de transformación social que apunta a unha convivencia entre os sexos afastada da opresión mutua e tendente a unha relación de xustiza e respecto e en interese dunha formación integral e unha efectiva igualdade de oportunidades entre homes e mulleres.

A educación debe levarse a cabo dende unha perspectiva integral e de xénero, que contribúa a previr todo tipo de situacións de violencia, e en particular a de xénero. Nos últimos anos observouse un aumento das condutas discriminatorias e dos estereotipos sexistas entre o alumnado dos centros educativos que inflúen no desenvolvemento da súa identidade e en como se manifesta na convivencia escolar, o que orixina un aumento dos conflitos e a resolución non pacífica destes conflitos entre os rapaces e as rapazas. Co obxectivo de inverter esta tendencia a coeducación preséntase como unha das ferramentas máis útiles e potentes para poder acabar coa desigualdade, e a escola constitúe unha plataforma excelente para a superación dos prexuízos sexistas e para acadar un cambio en profundidade das estruturas e das prácticas sociais non desexables, posto que non cabe dúbida de que todo o que ocorre nos colexios e nas universidades é un reflexo do que ocorre na sociedade, nun principio como espello e despois como reflexión de volta cara á sociedade de novo. Se somos capaces de transmitirle ao alumnado dos nosos centros educativos valores baseados na paz e na igualdade, a sociedade do futuro será pacífica e igualitaria. Se non traballamos por unha verdadeira e efectiva coeducación non conseguiremos unha verdadeira transformación da sociedade e polo tanto unha igualdade real. Cómpre ter en conta que as aulas son tan diversas como o é a sociedade; con todo, ás veces a diversidade, como é o caso da afectivo-sexual, aínda non se visibiliza nin se respecta, senón que se rexeita por contravir “o correcto” e “o normal”. De aí a importancia de traballar esa diversidade desde o sistema educativo.

Na aplicación deste plan resulta de especial importancia a colaboración e o apoio do departamento de orientación do centro xunto co resto do profesorado, como recurso necesario para a inclusión e para a mellora da intervención educativa en termos de igualdade, por ter entre as súas funcións asesorar e poñer á disposición da comunidade educativa do IES A Sangriña aqueles medios ou recursos necesarios para a atención á diversidade. Ademais, tamén son un recurso clave de apoio ao alumnado por prestar atención aos momentos de transición académica ou ao mundo laboral, guiándoo e asesorándoo nos distintos itinerarios formativos, na elección de materias, así como nas competencias para a empregabilidade, constituíndo un elemento esencial nas políticas educativas e de emprego, orientando ao alumnado na xestión da súa aprendizaxe e na súa traxectoria individual.

Para a elaboración deste Plan tivéronse en conta catro principios inspiradores que sustentan todos e cada un dos eixes de actuación:

- **Transversalidade:** a igualdade de xénero como un principio transversal e sempre presente na actividade educativa.
- **Sociedade igualitaria:** a construción dunha sociedade na que homes e mulleres sexan iguais empregando a educación como medio para combater todas as formas de discriminación.
- **Obxectivo “violencia 0 nas aulas e na sociedade”:** é imprescindible a sensibilización e a concienciación na comunidade educativa do problema da violencia de xénero na nosa sociedade e a loita pola súa total desaparición.
- **Inclusión e integración da diversidade.** A educación para a aceptación da diversidade sexual e a integración plena de todas as persoas na comunidade educativa e na sociedade sen que inflúa a súa opción afectiva ou sexual.

2. Contextualización normativa.

2.1 No ámbito autonómico

No ámbito autonómico son moitas as disposicións normativas que recollen

instrumentos para acadar unha educación e formación en igualdade entre mulleres e homes. Así, o Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade establece:

- Artigo 18. Erradicación de prexuízos nos centros docentes.1. Non se admitirán, no centro docente, as desigualdades entre alumnos e alumnas sustentadas en crenzas, prexuízos, tradicións ou prácticas consuetudinarias transmisoras, directa ou indirectamente, dunha distribución estereotipada de papeis entre os sexos ou dunha imaxe de dominación dun sexo sobre o outro en calquera ámbito da vida.2. De forma directa, as docentes e os docentes non permitirán ningunha forma de machismo e de misoxinia que puidese existir no seo da comunidade escolar e, nomeadamente, entre nenos e nenas e adolescentes, aplicarán activamente principios pedagóxicos de respecto á identidade e á imaxe das mulleres. Con tales efectos, nos regulamentos internos dos centros educativos, deberán explicitarse as medidas de corrección ou sanción de comportamentos sexistas". Por outra parte o artigo 19 refírese á integración da igualdade na formación profesional

Tanto o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia como o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia establecen o obxectivo da igualdade entre mulleres e homes na sociedade como finalidade primordial dos distintos niveis educativos, incluíndo tamén diversas referencias nos contidos concretos dos currículos. Tamén os decretos aprobados nos últimos anos que regulan cada currículo de ciclos formativos e as ensinanzas especiais teñen como denominador común a presenza deste obxectivo. Do mesmo xeito, a Lei galega 11/2007, do 27 de xullo, para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero dedica o capítulo III do Título I ás medidas encamiñadas á formación e prevención da violencia de xénero, cuxa efectividade acada especial importancia en momentos, nos que este problema, de primeira magnitude en todo o Estado, segue presente e incluso con lamentables incrementos, para o cal tamén se debe considerar, tendo en conta que estamos referíndonos ao ámbito educativo, a persistencia de patróns de comportamento de dominación do home sobre a muller nas xeracións máis novas, tal como indican os últimos estudos oficiais, crebando tendencias que se cría que estaban en diminución. Con respecto á integración da diversidade sexual débese ter en conta o establecido na Lei 2/2014, do 14 de abril, pola igualdade de trato e a non discriminación de lesbianas, gays, transexuais, bisexuais e intersexuais en Galicia, que dedica o capítulo V ás medidas no ámbito da educación establecendo o

seguinte:

- Artigo 23. A Administración educativa galega, en colaboración co departamento competente en materia de igualdade, fomentará a realización de actividades dirixidas á comunidade escolar para a prevención de actitudes e comportamentos discriminatorios pola orientación sexual ou a identidade de xénero.
- Artigo 24. Formación do persoal docente. Estableceranse actividades de formación para o persoal docente existente. Así mesmo, incorporárase a realidade LGTBI e os distintos modelos de familia aos cursos e másters de formación do futuro persoal docente e aos plans de estudos das titulacións de Educación Social, Maxisterio, Pedagogía, Psicoloxía e Dereito.
- Artigo 25. Divulgación da realidade LGTBI entre as ANPA. A consellería competente en materia de educación, en colaboración coas ANPA, deseñará contidos para as escolas de pais e nais relativos á realidade LGTBI e aos diferentes modelos de familia.

2.2. Contextualización coa normativa e a organización do centro

As cuestións organizativas relacionadas coa igualdade de xénero e á protección ao dereito á identidade sexual-afectiva de lexítima elección persoal, figuran nas NOFC do centro con especial mención á lexislación que as ampara.

O centro contará, nomeada pola Dirección do Centro, cunha **Coordinación de Igualdade** e un **Equipo de Igualdade** conformado por, mínimo, **catro profesores/as** e o **número de alumnos/as que o Cordinador/a de Igualdade estime oportuno**. As súas funcións consistirán:

- Vixiar sobre o cumprimento no centro da lexislación relativa á Igualdade e á liberdade de opción sexual-afectiva.
- Asesorar ao Equipo Directivo do centro sobre as actividades a desenvolver para o fomento da Igualdade e da Liberdade de elección de opción sexual entre a comunidade escolar.
- Promover actividades destinadas a erradicar comportamentos discriminatorios por razón de xénero, orientación sexual ou lesivos cara á protección dos dereitos da comunidade LGTBI
- Mediar e canalizar, cun sentido resolutivo construtivo e conciliatorio, calquera

conflicto na convivencia da comunidade escolar relacionada coa vulneración da protección á igualdade feminina e á liberdade de orientación sexual entre mulleres e homes.

- Promover actividades contra a violencia de xénero e a LGBTIfobia

3. Análise da situación do centro en relación coa igualdade de xénero, coa violencia de xénero e coa LGBTIfobia

O IES A Sangriña ten para o **curso 2019-20** un total de **628 alumnos/as** dos cales 596 estudan no réxime diúrno e 32 no nocturno da súa oferta en ESO, Bacharelato, Ciclos Medios de Formación Profesional (Informática, Electromecánica de vehículos e Contabilidade) e Ciclo Superior de Administración de Empresas.

As nosas **debilidades** en relación á Igualdade e á protección dos dereitos da comunidade LGTB son:

- Emprazamento rural e preeminencia de mentalidade colectiva patriarcal e heterosexual
- Falta no centro de tradición no artellamento de mecanismos garantistas dos dereitos feministas ou relativos á diversidade sexual-afectiva.

As nosas **fortalezas** cremos que descansan, fundamentalmente en:

- Asunción explícita nas NOF do centro da defensa da igualdade e dos dereitos dos colectivos LGTB

- Constitución dun Equipo de Igualdade coordinado por un Coordinador/a específico que activará actitudes e iniciativas destinadas a traballar no empoderamento feminino e no respecto aos dereitos das opcións LGTBI .

4. Obxectivos coeducativos desenvolvidos a través do presente Plan de Igualdade .

O presente PLAN de IGUALDADE do IES A SANGRIÑA ten que, forzosamente estar na liña do I Plan de actuacións para a Igualdade nos centros educativos de Galicia o cal pon a coeducación e a convivencia escolar na axenda da Administración educativa para o período 2016-2020. De acordo co marco legal e coa finalidade de dar resposta aos retos que en materia de igualdade e de prevención de violencia de xénero ten o sistema educativo na actualidade, este I Plan estrutúrase en 6 eixes de actuación subdivididos en obxectivos e medidas de actuación.

	OBXECTIVOS
EIXE 1 Afondar no modelo de coeducación e introducir a perspectiva de xénero nas dinámicas educativas	1.1.Garantir a integración transversal da incorporación da perspectiva de xénero e do principio de igualdade de oportunidades na documentación organizativa dos centros educativos.
	1.2. Facilitar o desenvolvemento do traballo en rede e visibilizar as boas prácticas coeducativas dos centros de ensino, especialmente no que se refire á conciliación e á corresponsabilidade.
	1.3. Fomentar a elaboración, elección e uso de materiais didácticos inclusivos e coeducativos
	1.4. Intensificar a formación do profesorado para o tratamento da diversidade afectiva e sexual no ámbito educativo.
	1.5.Promover a participación e implicación das familias no traballo coeducativo.

OBXECTIVOS	
<p>EIXE 2</p> <p>Fomentar dinámicas educativas libres de estereotipos de xénero, favorecendo que o alumnado poida desenvolver o seu proxecto vital sen condicionamentos, desde a liberdade e diversidade de opcións</p>	2.1 Adaptación de materiais de apoio e orientacións para afondar no desenvolvemento da competencia social e cidadá desde a igualdade e non discriminación.
	2.2 Visibilizar as boas prácticas coeducativas dos centros de ensino.
	2.3. Achegas de disposicións curriculares en materias de libre configuración ou de oferta autonómica nas distintas etapas educativas.
	2.4. Posta a disposición dos centros de recursos, estratexias, metodoloxías, materiais, encamiñados a crear espazos e tempos de convivencia non estruturados (recreos, entradas e saídas, comedores escolares, clubs de lectura, etc) libres de roles de xénero.
	2.5. Participación de axentes sociais diversos nos proxectos coeducativos como apoio e complemento que permita visibilizar a diversidade social.
	2.6. Actuacións de sensibilización dirixidas á comunidade educativa e difusión das boas prácticas realizadas polos centros de ensino no marco deste plan.

OBXECTIVOS	
<p>EIXE 3</p> <p>Integrar a perspectiva de xénero no traballo cara ao éxito escolar e garantir que a formación inicial e ao longo da vida, acolle a todo o alumnado na súa diversidade (étnica, cultural, social, económica, funcional,</p>	3.1 Visibilización de roles non marcados na orientación educativa e profesional.
	3.2 Facilitar modelos profesionais e vitais diversos que rompan roles de xénero e que favorezan unha perspectiva aberta, plural e positiva
	3.3 Visibilizar e eliminar os estereotipos que persisten na sociedade respecto dos ámbitos de realización persoal e profesional e promover no alumnado, tanto de educación primaria e secundaria como de

sexual, de xénero,
lingüística...)

Formación Profesional, unha elección do futuro académico e profesional libre de estereotipos de xénero.

3.4 Formación, a través das Escolas de Nais e Pais e doutros axentes socio-educativos relacionados, da necesidade de potenciar os talentos persoais como referentes en todos os ámbitos en pé de igualdade.

EIXE 4

Educar desde a diversidade para unhas relacións afectivas e sexuais saudables e respectuosas, e para unha convivencia harmónica que integre a diversidade de xénero, sexual e afectiva

OBXECTIVOS

4.1 Establecemento de ámbitos de socialización que favorezan o coñecemento e a convivencia dentro da comunidade educativa co fin de ofrecer contextos onde visibilizar as boas prácticas.

4.2 Elaboración e posta a disposición dos centros educativos de todos os niveis de materiais e orientacións para a abordaxe da educación afectiva e sexual desde o respecto á diversidade e o desenvolvemento dun proxecto de vida libre e saudable en plenitude.

4.3 Colaboración con axentes socio-educativos e de formación en materia de saúde, para a abordaxe integral da saúde afectivo-sexual entre todas as persoas destinatarias da comunidade educativa galega, independentemente do nivel e réxime de escolarización.

EIXE 5

Traballar as relacións de uso abusivo do poder e a

OBXECTIVOS

5.1. Fornecemento de programas e materiais sobre a socialización preventiva da violencia de xénero baseados en evidencias científicas.

violencia sistémica no exercicio das relacións persoais, co fin de visibilizar os mecanismos que sustentan a violencia de xénero, e favorecer relacións pacíficas e positivas para todos os membros da comunidade

5.2. Facilitar orientacións para a súa adaptación e inclusión no plan de convivencia do centro, que permitan a prevención e detección precoz daquelas condutas que se integran no gradiente da violencia de xénero (control, acoso, abuso, etc).

5.3. Actividades de sensibilización, información, formación e intervención para toda a comunidade educativa, en ambientes de socialización cibernéticos (redes sociais, mensaxería instantánea, videoxogos en liña, etc).

5.4. Investigación e orientacións derivadas dela, en materia convivencia no que respecta á diversidade de xénero e afectivo, sexual, así como á igualdade e non discriminación.

EIXE 6

Abordar a detección precoz e resposta eficaz e sistémica á violencia de xénero e outras formas de abuso, discriminación e violencia asociadas, con especial atención á prevención e compensación de situacións de discriminación múltiple (diversidade funcional, étnica, de procedencia, etc)

OBXECTIVOS

6.1. Elaboración de programas educativos enfocados ao traballo de aula das relacións persoais, afectivas e sexuais co fin de identificar as condutas prexudiciais para o desenvolvemento de relacións persoais tóxicas e de sometemento.

6.2. Elaboración de protocolos de actuación para dar resposta ás necesidades dos centros (prevención, identificación, atención, denuncia) co fin de atender as súas realidades.

6.3. Correlación con outros programas e protocolos en materia de diversidade e convivencia, tanto dentro da propia CCEOU como con outros axentes socio-educativos, sanitarios e de benestar.

6.4. Apoio ao alumnado vítima de violencia de xénero e ás persoas que vivan nos seus fogares esta situación. Traballarase en coordinación con servizos sociais e con xustiza.

6.5. Orientacións para favorecer a non-discriminación e a eliminación de estereotipos na reforma e creación de novos espazos: perspectiva de xénero na organización e no aproveitamento dos espazos.

6.6. Favorecer a investigación e intervención do alumnado sobre o seu contorno para detectar situacións, imaxes, actitudes... que actúen a favor dos roles de xénero marcados, os estereotipos, a presión social e a violencia por razón de xénero.

En función do anterior, como obxectivos básicos para concretar os eixes descritos, o presente Plan contaría cos seguintes:

4.1 Objectivos xerais:

- Activar mecanismos de información sobre a variedade de propostas en relación á identidade afectivo e sexual
- Cuestionar valores limitadores dos modelos de xénero tradicionais e as consecuencias que leva asumilos acriticamente.
- Proponer recursos que permitan ao alumnado valores alternativos aos tradicionais.
- Crear un espazo grupal nos que se flexibilicen os roles de xénero tradicionais e toda a comunidade escolar teña a oportunidade de asumir actitudes e comportamentos diferentes aos que se asignan socialmente.
- Priorizar actitudes de empatía, descartando actitudes de competencia e rivalidade.
- Promover actitudes para a erradicación da violencia de xénero na sociedade.
- Promover o feminismo como mentalidade igualitaria.
- Aprender a coñecer e expresar sentimentos para promover relacións de confianza, cooperación e apoio mutuo entre alumnos y alumnas.
- Facilitar estratexias que posibiliten a visibilidade e a participación do xénero feminina da comunidade escolar nos diferentes estamentos e niveis de

decisión/participación do centro.

- Cambiar a interacción entre chicos y chicas e impulsar el uso dos espazos de forma igualitaria e diversa sen estereotipos asociados.

4.2. Obxectivos coa ANPA da comunidade escolar do IES A Sangriña

- Sensibilizar sobre o rol que xogan pais e nais na socialización dos seus fillos/as incidindo que aquela ten que descansar na igualdade de xénero e á visibilización e normalización dos colectivos LGTB.
- Conseguir a colaboración das familias para una educación en igualdade.

4.3. Obxectivos co profesorado

- Formación para identificar as causas socioculturais da desigualdade entre homes e mulleres e os seus mecanismos de transmisión.
- Analizar a estrutura educativa (currículos das materias, composición dos órganos de gobernos dos centros etc) para detectar estereotipos de xénero, promover o emponderamento das mulleres, e erradicar calquera posición homófoba.
- Observar e analizar os valores transmitidos ao alumnado e revisar a realidade do centro en relación á Igualdade e á defensa da liberdade LGTBI.

5. Medidas concretas de actuación

5.1. Organización do centro.

Dende a Dirección do centro, os órganos colectivos de goberno e dende a Coordinación para a Igualdade serán promovidas as seguintes accións:

- Dende Dirección e coa supervisión da Coordinación para a Igualdade do IES A Sangriña procurarase respectar a equilibrada representación de homes e mulleres nos órganos de decisión e representación de xeito equitativo.
 - No seo do Consello Escolar nomearase a unha persoa responsable en materia de igualdade para participar no impulso do Plan de igualdade.
 - O Plan de Igualdade do IES A Sangriña difundirase entre os distintos axentes da comunidade escolar (con especial atención ás familias).
 - O Centro promoverá a formación do profesorado, do alumnado e das familias en materia de igualdade.
 - Dirección e Coordinación para a Igualdade do IES A Sangriña empregará e promoverá unha linguaxe inclusiva e igualitaria na actividade do centro.
 - Activar medidas de colaboración con outras entidades na realización de actividades coeducativas.
 - Concretar actividades arredor das datas coeducativas do calendario escolar (25 de novembro, 8 de marzo, celebracións LGTBI etc.).
 - Concretar o desenvolvemento curricular da educación afectivo-sexual integral para todo o alumnado do centro.
 - Concretar o desenvolvemento curricular da orientación laboral e profesional libre de estereotipos, poñendo o foco na incorporación aos itinerarios na ESO, ás modalidades no bacharelato e aos ciclos de formación profesional.
 - Promover pautas de actualización curricular e revisión do material didáctico con perspectiva de xénero.
 - Ofertar materias específicas de igualdade de xénero.
 - Participar en programas específicos de igualdade de xénero para traballar a coeducación desde o currículo etc.

5.2. Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes.

Nesta liña, as actuacións deseñadas polo Equipo de Igualdade do centro e as medidas adoptadas polos órganos de goberno tenderán a:

- Revisar as programacións didácticas e a práctica docente desde unha perspectiva de xénero: para incluír as mulleres relevantes en cada ámbito do saber, os saberes asociados tradicionalmente ás mulleres, as desigualdades de xénero, para completar a historia da humanidade...
- Revisar o material didáctico empregado na aula (valores, normas, representacións, selección dos contidos, dos personaxes, das imaxes, da linguaxe, da proposta de actividades).
- Realizar actividades de sensibilización na aula.
- Realizar actividades de información e sensibilización coas familias.

5.3. Xestión dos espazos, dos recursos e das oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo.

A través de:

- Difundir información a través do taboleiro e da web do centro.
- Promover lecturas coeducativas a través da biblioteca escolar.
- Revisar a idoneidade dos contidos audiovisuais das actividades do centro.
- Revisar a idoneidade das entidades colaboradoras co centro en canto ao respecto á diversidade sexual e de xénero, poñendo o foco nas empresas.
- Empregar contidos de actualidade para sensibilizar sobre a necesidade de avanzar cara á igualdade real.
- Xestionar as actividades e da ocupación do patio para favorecer a inclusión.
- Promover a cooperación nos espazos tecnolóxicos.
- Promover a prevención ante a discriminación por razón de sexo, xénero ou orientación sexual dende o ámbito da orientación educativa e vocacional.

- Previr o acoso sexual, por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero do alumnado na realización da fase de prácticas na empresa como parte da prevención de riscos laborais.
- Promover a participación do sexo menos representado nas actividades científico-tecnolóxicas, deportivas, artísticas, de coidado etc.

5.4. Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar.

A liñas marcadas para garantir a convivencia no centro, organizada a través das NOFC, terán que asumir os seguintes valores:

- Promover o respecto e do bo trato entre mulleres e homes.
- Promover actividades de coidado entre persoas, do medio ambiente etc.
- Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero.
- Promover metodoloxías activas participativas e cooperativas.
- Promover a corresponsabilidade na realización das tarefas.
- Promover actividades de intervención social na comunidade educativa.

6. Seguimento e avaliación

Para garantir o éxito do Plan, é necesario facer un seguimento ao longo do curso e tamén establecer estratexias de avaliación que respondan ao grao de consecución dos obxectivos propostos, á idoneidade das accións programadas e aos recursos empregados, á eficacia dos mecanismos de difusión, coordinación e organización interna, ao resultado da participación de alumnos e profesores nas actividades propostas, etc. Para esta avaliación do Plan de Igualdade utilizaranse observacións sistemáticas e directas, rexistro de actividades, reunións con titores e profesores, enquisas e similares.

Ao remate do curso, farase un **informe** sobre a evolución do Plan, incluído na Memoria Anual do Centro, ao fin rexistrar o alcance das actividades deseñadas, o grao de consecución dos obxectivos propostos. O informe rematará cunha a proposta de mellora para o curso seguinte.

O **Plan de Igualdade do IES A Sangriña** enténdese como documento vivo, perfectible curso a curso con aportacións e actualizacións que se explicitarán na nova versión que se achegará nos sucesivos plans xerais anuais (PXA) do centro. Será labor da Dirección e do/a Coordinador/a de Igualdade a revisión e a actualización do texto do Plan a través desta vía así descrita.

Este **Plan de Igualdade do IES A Sangriña** sométese á valoración do **Consello Escolar** do centro para a súa validación e coñecemento. Asemade figurará como anexo á Programación Xeral Anual 2019-20 do IES A Sangriña

A Guarda, novembro de 2019

O DIRECTOR

Asdo. Carlos Alonso Rey